

Nummer 2021/22

datum raadsvergadering	: 27 mei 2021
onderwerp	: Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid
portefeuillehouder	: A. Boomgaars
datum raadsvoorstel	: 20 april 2021

Samenvatting

De RES is een uitvloeisel van de afspraak in het landelijke Klimaatakkoord om regio's een grote rol te geven in de transitie van fossiel brandstofgebruik naar opwek van hernieuwbare energie. Er zijn dertig energieregio's die de opdracht hebben gekregen om zelf invulling te geven aan hun bijdrage aan het nationale doel om in 2030 in totaal 35 TWh hernieuwbare energie op land op te wekken voor de gebouwde omgeving. Noord-Holland Zuid, waar Ouder-Amstel toe behoort, is een van deze energieregio's die hiertoe een RES opstellen. De ambitie van de energieregio Noord-Holland is om vast te houden aan het aanbod van 2,7 TWh opwek, zoals deze is vastgelegd in de concept-RES. Het college stelt voor het gebied rond het knooppunt A2/A9 aan te wijzen als zoekgebied voor windmolens en de lussen van het knooppunt Holendrecht aan te wijzen als zoekgebied voor zon. Daarnaast zet het college zich in om zonnepanelen op de geluidsschermen langs de A9, op grote daken en op grote parkeerplaatsen in stedelijk gebied te krijgen.

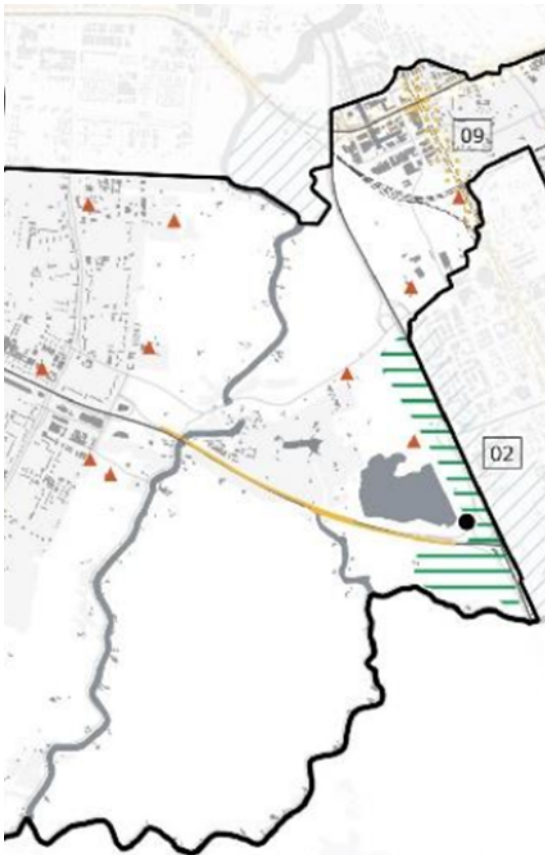
Wat is de juridische grondslag?

De Regionale Energiestrategie (RES) is een uitvloeisel van de afspraak in het landelijke Klimaatakkoord om regio's een grote rol te geven in de transitie van fossiel brandstofgebruik naar opwek van hernieuwbare energie. Er zijn dertig energieregio's die de opdracht hebben gekregen om zelf invulling te geven aan hun bijdrage aan het nationale doel om in 2030 in totaal 35 TWh hernieuwbare energie op land op te wekken voor de gebouwde omgeving. Noord-Holland Zuid, waar Ouder-Amstel toe behoort, is een van deze energieregio's die hiertoe een RES opstellen.

Wat is de voorgeschiedenis?

In de beleidsnotitie duurzaamheid Ouder-Amstel 2017-2021 heeft de gemeente zich de ambitie opgelegd om uiterlijk in 2040 energieneutraal te zijn. Aan de hand van de gegevens van de Klimaatmonitor is globaal berekend wat de mogelijke energievraag in 2050 is en wat het benodigde aanbod aan hernieuwbare energie zou moeten zijn om deze vraag volledig op te vangen. Om in 2050 aan de energievraag van de gemeente Ouder-Amstel te voldoen zouden er 26 windmolens, 107.000 zonnepanelen op daken, 43 ha aan zonneveld én 15.000 zonnecollectoren geplaatst moeten worden. Dat model is geen wetmatigheid waar Ouder-Amstel aan moet voldoen, maar illustreert dat het in deze gemeente zo goed als onmogelijk is om door middel van lokale opwek aan de gehele lokale energievraag te voldoen. Tegelijkertijd laat het ook zien hoe groot de energie-opgave is waar de gemeente voor staat.

Na de vaststelling van de startnotitie voor de RES Noord-Holland Zuid door de gemeenteraad (vergadering van 26-09-2019) is ook in Ouder-Amstel met veel verschillende partijen gezocht naar mogelijkheden voor duurzame energieopwek. Op regionaal, deelregionaal en lokaal niveau zijn verschillende ateliers gehouden, waarbij input werd opgehaald.

In Ouder-Amstel is in januari 2020 een atelier georganiseerd met zo'n 25 aanwezigen, waaronder inwoners, ondernemers, belangenorganisaties, raadsleden en fractie-assistenten. De uitkomst van dit atelier was redelijk eenduidig: zon op daken, geluidsschermen en spoorwegbermen konden op instemming rekenen, net als wind rond snelwegen. Oftewel, liefst zoeken in de buurt van bestaande infrastructuur. Weerstand was er bij zon op agrarische gronden, bij natuur en waar gerecreëerd wordt.

De concept-RES is op 28 mei 2020 in de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij is het groen gearceerde deel op de afbeelding door het college van burgemeester en wethouders voorgesteld als zoekgebied voor wind en zon.

Het college heeft hierbij de volgende wensen en bedenkingen meegegeven, die zijn overgenomen door de raad:

1. De ambitie om in Ouder-Amstel de opwek van zon te realiseren op grote daken en op geluidsschermen wordt onderschreven;
2. De Duivendrechtsepolder, de Ronde Hoep, en het Landje van Geijssel dienen vrij te blijven van grootschalige opwek van zon en wind;
3. Om in het aangewezen zoekgebied in Ouder-Amstel de opwek van zon en wind mogelijk te maken, is het van belang dat de provincie hier in haar regelgeving een mogelijkheid toe biedt.
4. Het streven dat 50% van de duurzame energie die nieuw wordt opgewekt, in lokaal eigendom moet zijn, moet een belangrijker rol in de RES 1.0 krijgen.

Daarnaast heeft de gemeenteraad door middel van amendementen de volgende zienswijzen toegevoegd:

5. Technieken als aquathermie (Ouderkerkerplas) en ondiepe geothermie (WKO) worden meegenomen als mogelijke vormen van duurzame energiebesparing.
6. Aanleg van zonneparken, anders dan op daken of geluidschermen wordt uitgesloten.

Daarnaast heeft de gemeenteraad de volgende moties aangenomen:

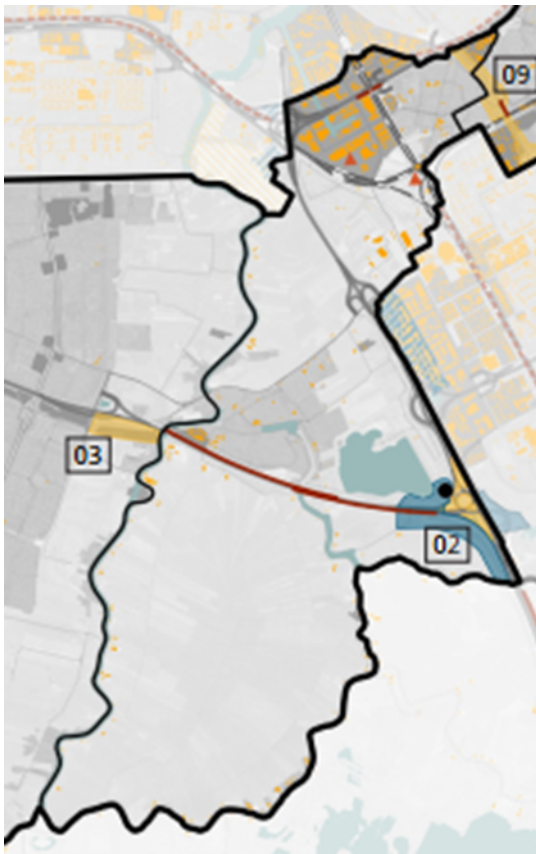
7. Met aanvullende locatiekeuzes te komen indien blijkt dat het berekende opwekpotentieel van het huidige voorstel in de praktijk niet te realiseren is binnen het aangewezen zoekgebied.
8. Een continu-campagne te starten om het bewustzijn in de gemeente te vergroten over energiebesparingsmogelijkheden met het doel dat houding en gedrag positief verandert. Daarin zoveel mogelijk beloningselementen te verwerken (materieel en immaterieel) die energiebesparend gedrag stimuleren.

Waarom dit raadsvoorstel?

Bijgevoegd is de definitieve RES voor de regio Noord-Holland-Zuid. De RES geeft aan waar mogelijkheden liggen voor het opwekken van hernieuwbare energie, maar ook waar die er niet zijn.

Wat gaan we doen?

De ambitie van de energieregio Noord-Holland is om vast te houden aan het aanbod van 2,7 TWh opwek, zoals deze is vastgelegd in de concept-RES. Op pagina i (de 7de pagina van het document) van de RES is een samenvatting opgenomen. In hoofdstuk 5 (pagina 77) is vervolgens het bod van de regio Amstelland opgenomen.

Het college stelt voor het gebied rond het knooppunt A2/A9 aan te wijzen als zoekgebied voor windmolens (blauw gearceerd) en de lussen van het knooppunt Holendrecht aan te wijzen als zoekgebied voor zon (geel gearceerd). Het zoekgebied is verkleind omdat technisch gezien, vanwege de milieueisen op het gebied van geluid en trillingen, maar een miniem deel van het gebied tussen de Burgemeester Stramanweg en de Ouderkerkerplas geschikt zou zijn voor windmolens. De inpassing van een windmolen op die locatie vindt het college dan ook te problematisch om mee verder te gaan. Daarnaast zet het college zich in om zonnepanelen op de geluidschermen langs de A9 (rood gearceerd), op grote daken (donkergeel gearceerd) en op grote parkeerplaatsen in stedelijk gebied (rode driehoekjes) te krijgen.

1. Ambitie zon op grote daken en geluidschermen

De deelregio Amstelland, waar de gemeente Ouder-Amstel onder valt, kenmerkt zich door de vele beperkingen als gevolg van de veiligheidscontouren rondom Schiphol en een aantal kwetsbare natuurgebieden. In lijn met de uitkomsten van het lokale atelier en gesprekken met de raad, en vanuit het idee dat dit relatief laaghangend fruit is, wordt voorgesteld vooral in te zetten op zon op grote daken en op zon op geluidsschermen. In het proces van concept-RES naar RES 1.0 is deze ambitie blijven staan.

2. Wat valt er af

Al in de concept-RES is er voor gekozen bepaalde gebieden niet aan te wijzen als zoekgebied voor grootschalige opwek door zon of wind: de Duivendrechtsepolder, polder de Ronde Hoep en het landje van Geijssel. De Duivendrechtsepolder en polder de Ronde Hoep zijn grote gebieden met veel landschappelijke kwaliteit en historie waar veel gerecreëerd wordt. Zeker het hart van de Ronde Hoep vervult bovendien een grote waarde voor weidevogels. Het landje van Geijssel, hoewel kleiner van omvang, is een hoog gewaardeerd plas-dras- en weidevogelgebied dat bescherming verdient. Voor de definitieve RES wordt hieraan vastgehouden.

3. Regelgeving van de provincie

De provincie heeft aangegeven haar beleid opnieuw te bekijken wanneer de RES definitief door alle gemeenten is vastgesteld. Dan zal duidelijk worden wat de provincie wel en niet wenselijk acht. Aangezien het gebied in een provinciaal beschermd landschap, namelijk een weidevogelkerngebied, ligt, vinden zowel de provincie als verschillende natuurorganisaties dit een gevoelige locatie (zie pagina 92 van de RES). Nader onderzoek is dan ook noodzakelijk. Zie verder onder de kop 'Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?'

4. Lokaal eigendom

De gemeente streeft er in het kader van draagvlak naar dat 50% van de duurzame energie die nieuw wordt opgewekt, in lokaal eigendom is, zodat de inwoners van Ouder-Amstel (financieel) kunnen profiteren van de ontwikkelingen. Dit is als ambitie ook vastgelegd in het Klimaatakkoord. Op dit moment is er zonder grondpositie voor een gemeente nog geen juridische grondslag om dit af te dwingen. Er zijn wel plannen om grondslagen hiervoor op te nemen in de Omgevingswet. Het college houdt een vinger aan de pols als het gaat om deze ontwikkeling.

Na het vaststellen van de concept-RES diende zich een nieuwe lokale energiecoöperatie aan, Ouder-Amstel Energie. Samen met de bestaande coöperatie De Windvolgel kunnen zij een rol vervullen in het realiseren van deze doelstelling.

5. Aquathermie en ondiepe geothermie

In het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat in de RES niet alleen aandacht wordt besteed aan duurzame energie-opwek, maar ook aan warmte voor de gebouwde omgeving. Het deel van de RES dat over warmte gaat, heet de Regionale Structuur Warmte (RSW) en is opgenomen in hoofdstuk 3. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de warmtevraag in de gebouwde omgeving en het potentiële aanbod van warmtebronnen die relevant zijn voor meerdere gemeenten in de regio, mogelijk aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Aquathermie en geothermie zijn hierin meegenomen.

6. Zon enkel op dak en geluidsscherm

In lijn met het aangenomen amendement stelt het college voor de zone rondom knooppunt Holendrecht (A2/A9) niet meer als zoekgebied voor zonne-energie aan te wijzen. Desalniettemin stelt het college, in afwijking van de zienswijze uit het amendement, voor om het klaverblad van het zuidelijke deel van het knooppunt aan te wijzen als zoekgebied voor zonne-energie. Ook stelt ze voor om de mogelijkheid open te houden voor zon boven parkeerplaatsen bij station Duivendrecht en op het Amstel Business Park. Zie daarvoor de toelichting bij punt 7 hieronder, als ook de kop 'Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?'.

7. Aanvullende locatiekeuzes

Het amendement onder 6 en de motie onder 7 wijzen elk een verschillende kant op. Het college stelt voor zon op de grond rond de Ouderkerkerplas uit te sluiten. In navolging op deze motie stelt het college voor de lussen van dit knooppunt aan te wijzen als zoekgebied voor zonne-energie. Zie verder onder de kop 'Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?'.

8. Continu-campagne

Voor het jaar 2021 is er een communicatie-campagne opgezet. Er wordt meer gebruik gemaakt van social media bij bijvoorbeeld groepsinkopen. Twee keer per jaar zal de gemeente een duurzaamheidspagina in het weekblad voor Ouder-Amstel plaatsen. De eerste pagina is op 24 maart 2021 geplaatst.

Wat is het maatschappelijke effect?

Met de ontwikkeling van de RES is gestart met het zoeken naar mogelijkheden voor opwek van hernieuwbare energie op land. Dit heeft zich in de regio Noord-Holland Zuid vertaald naar een aantal zoekgebieden die in potentie 2,7 TWh aan energie kunnen opwekken. De theoretische potentie voor de opwekking van duurzame energie in de zoekgebieden van regio Amstelland is 404 GWh (0,40 TWh).

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Het opwekken van duurzame energie in de vorm van zonnevelden en windmolens in Ouder-Amstel is niet zonder dilemma's. Enerzijds wordt van deze gemeente een serieuze bijdrage verwacht aan de energietransitie, anderzijds is het van belang de landschappelijke en natuurlijke waarden te behouden in een gemeente die zo dicht gelegen is bij snelwegen, aanvliegroutes en een oprukkende stad. Elke aantasting van landschap doet pijn.

Waarom het voorgestelde zoekgebied?

Allereerst lijkt het huidige zoekgebied het sterkst recht te doen aan de uitkomst van de lokale ateliers. Het betreft immers zon en wind geconcentreerd op de plekken in onze gemeente die het dichtst bij grote infrastructuur zitten, namelijk knooppunten en afslagen van snelwegen. Bij de Ouderkerkerplas staat een verouderde windmolen. Naast een vervanging van deze molen is het ook logisch te onderzoeken of er rondom dat gebied meer mogelijkheden zijn. In contrast met de gebieden die zijn afgevalen betreft dit een kleiner, geconcentreerder gebied waarbij de nabijheid van snelwegen en knooppunten al impact heeft op landschappelijke en natuurlijke kwaliteit.

Wind

Het voorgestelde zoekgebied voor wind is niet zonder nadelen. De 'oksel' van knooppunt Holendrecht betreft beschermd gebied.

Eind 2020 heeft de gemeente via de participatiecoalitie Natuur en Milieu Federatie, aan verschillende (lokale) natuurorganisaties gevraagd naar de kansen en belemmeringen in dit gebied. Onder de natuur- en agrarische organisaties is er weinig draagvlak voor het plaatsen van molens in de oksel van de A2/A9. Naar de mening van de natuurorganisaties moet worden gevreesd voor verstoring van de rust in deze weidevogelgebieden en de vliegroutes van met name de smienten die de Ouderkerkerplas gebruiken als winterrustgebied. (zie bijlage 3: inventarisatie natuur en landschapswaarden Ouder-Amstel).

Deze inventarisatie is vervolgens meegenomen in een impactstudie van de windmolens op zowel het landschap als de natuurwaarden door het adviesbureau TAUW (zie bijlage 4: impactstudie en quick scan). Hier is voor wat betreft het landschap uitgekomen dat de voorgenomen molens in een bijzonder provinciaal landschap staan, maar dat er wel aansluiting plaatsvindt bij het omliggend stedelijk gebied en de windmolens de lijn volgen en benadrukken van de infrastructuur. Ten tijde van de concept-RES bood dit zoekgebied voor wind in theorie ruimte voor drie windmolens. Uit het onderzoek blijkt dat er grote twijfels bestaan over de haalbaarheid van deze theoretische potentie. Geconcludeerd wordt dat er soortgericht onderzoek nodig is.

Gezien de opgave waar de gemeente Ouder-Amstel voor staat, het gebrek aan draagvlak voor andere locaties, de aanwezigheid van de bestaande molen en drukke infrastructuur, stelt het college voor om de (ecologisch) verantwoorde inpassing in dit gebied eerst volledig in zicht te krijgen. Onderzoek moet aantonen of één of twee windmolens realistischer zijn. Pas wanneer dit gebied grondig is onderzocht wil het college alternatieven voor duurzame opwek in kaart brengen. De volgende stap is dan ook het uitvoeren van een ecologisch onderzoek naar het effect op specifiek vleermuizen en weidevogels, waarbij de vraag centraal staat of en zo ja hoe windmolens verantwoord zouden zijn in te passen. Mocht de raad hiermee akkoord zijn, gaat het college zich inspannen het onderzoek samen met de gemeente Amsterdam en De Ronde Venen uit te voeren, omdat het zoekgebied van Ouder-Amstel aansluit op die van hen. Hierover lopen gesprekken.

Zon

De raad heeft rondom zonne-energie het college twee signalen meegegeven die deels met elkaar in tegenspraak zijn. Enerzijds is met een amendement als zienswijze meegegeven om enkel zonne-energie op te wekken op geluidsschermen en infrastructuur. Dit richtte zich in de discussie met de raad vooral op bescherming van het gebied rondom de Ouderkerkerplas. Achterliggende doelen van dit amendement waren de belevingswaarde van het gebied voor recreanten, het zuinig omspringen met het gebruik van land in deze dichtbevolkte regio en dat de aanleg ten koste gaat van grond voor natuur, recreatie, landbouw of andere doelen. Om deze reden heeft het college in het onderhavige voorstel het zoekgebied voor zon rondom de Ouderkerkerplas geschrapt.

Anderzijds heeft de raad een motie aangenomen die het college oproept met aanvullende locatiekeuzes te komen indien blijkt dat het berekende opwekpotentieel van de concept-RES in de praktijk niet te realiseren is binnen het aangewezen zoekgebied.

Het college heeft gemeend een balans tussen deze twee uitspraken te vinden door enerzijds het zoekgebied voor zonne-energie rondom de Ouderkerkerplas en op meerdere parkeerplaatsen te laten vervallen. Tegelijkertijd is in het klaverblad van knooppunt A2/A9 de mogelijkheid om zonne-energie op te wekken, zonder dat dit zichtbaar is buiten de snelweg en zonder dat het ten koste lijkt te gaan van natuur, recreatie, landbouw of andere doelen. Uiteraard vraagt dit nog nadere uitwerking. Door

het knooppunt A2/A9 voor te stellen als zoekgebied voor zonne-energie, meent het college de achterliggende doelen van de zienwijze uit het amendement recht te doen, en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de wens uit de aangenomen motie. Vanzelfsprekend is het aan de raad om hierin de eindafweging te maken.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Als de raad akkoord gaat met de RES 1.0 zal het ecologisch onderzoek naar het effect van windmolens op de lokale natuur uitgevoerd worden. Dit kan binnen het bestaande budget van duurzaamheid.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

In aanloop naar de concept-RES is er al op meerdere vlakken geparticipeerd en gecommuniceerd.

Eind mei 2020 is de concept-RES voor gelegd aan de gemeenteraad van Ouder-Amstel. In december van afgelopen jaar heeft de natuur- en milieufederatie in opdracht van de gemeente de standpunten verzameld van verschillende natuurbelangenorganisaties. Het rapport van deze inventarisatie is opgenomen in de bijlage.

Halverwege april zijn er twee bewonersavonden georganiseerd met betrekking tot de RES. Een terugkoppeling van deze bijeenkomsten wordt apart toegestuurd. Als de raad akkoord gaat met de RES 1.0, zal bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden, en mogelijke stappen naar concrete realisatie van windmolens of zonnevelden, de omgeving van het gebied altijd worden betrokken.

Wat is het vervolg?

In het Klimaatakkoord hebben de betrokken partijen afgesproken dat de gemaakte uitwerking in de RES 1.0 in 2021 verwerkt is in het omgevingsbeleid. Dat biedt de basis om de komende jaren de verdere uitvoer ter hand te nemen.

Het college zal dit jaar het ecologisch onderzoek ter hand nemen. Daarnaast zal er, samen met de provincie dit jaar een omgevingstafel voor het gebied worden georganiseerd en een participatietraject worden opgezet. Op die manier worden alle belangen die spelen in dit gebied naast elkaar gelegd.

Mocht het komen tot een vergunningaanvraag voor windmolens, dan maken daar ook onderzoeksrapporten naar geluid, trillingen en slagschaduw deel vanuit.

Hoe monitoren en evalueren we?

Na het vaststellen van de definitieve RES, wordt de RES iedere twee jaar geëvalueerd en geüpdatet.

Ouder-Amstel, 27 mei 2021

De raad voornoemd,

de raadsgriffier,

de voorzitter,

L.W.F. Örsçek- Moolenaar

J. Langenacker